

ΕΝΟΤΗΤΑ 3

Θεωρητικά στοιχεία

ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΑ (Η ΠΕΡΙΣΠΩΜΕΝΑ) ΡΗΜΑΤΑ

Τα φωνηεντόληκτα ρήματα που έχουν χρονικό χαρακτήρα **α, ε, ο** συναιρούν το φωνήεν αυτό στον ενεστώτα και τον παρατατικό με το επόμενο φωνήεν των καταλήξεων και γι' αυτό λέγονται **συνηρημένα**. λέγονται όμως και **περισπώμενα**, γιατί ο συνηρημένος τύπος τους στο α' πρόσωπο της οριστικής ενεστώτα παίρνει περισπωμένη. Τα συνηρημένα ρήματα διαιρούνται, ανάλογα με το χαρακτήρα τους, σε τρεις τάξεις:

στην α' τάξη ανήκουν όσα λήγουν σε **-άω** (χαρακτ. α): τιμάω-τιμῶ,

στη β' τάξη ανήκουν όσα λήγουν σε **-έω** (χαρακτ. ε): ποιέω-ποιῶ,

στη γ' τάξη ανήκουν όσα λήγουν σε **-όω** (χαρακτ. ο): δηλόω-δηλῶ.

Α' ΤΑΞΗ ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ: ΣΕ -ΑΩ

Όλες οι συνηρημένες συλλαβές των ρημάτων σε **-αω** περιέχουν ή **ω** ή **α**.

α+ ω > ω   α+ ε > α

α+ ο > ω   α+ η > α

α+ ου > ω   α+ ει > α

α+ οι > ω   α+ η > α

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Τα ρήματα **ζω, πεινω, διψω, και χρωμαι** (=χρησιμοποιώ, μεταχειρίζομαι) έχουν χαρακτήρα **η** και όχι **α** (ζή-ω, πεινή-ω, διψή-ω, χρή-ομαι).

Γενικά κλίνονται στον ενεστώτα και τον παρατατικό κατά τα ρήματα σε **-αω**, έχουν όμως **η**, όπου τα ρήματα σε **-αω** έχουν **α**:

Το ρήμα ζῶ

Οριστική και υποτακτική ενεστ.: ζῶ, ζῆς, ζῆ, ζῶμεν, ζῆτε, ζῶσι(ν).

Οριστική παρατατικού: ἔζων, ἔζης, ἔζη, ἐζῶμεν, ἐζῆτε, ἔζων.

Ευκτική ενεστ.: ζώην, ζώης, ζώη, ζῶμεν, ζῶτε, ζῶεν.

Προστακτική ενεστ. μόνο β' ενικό: ζῆ και γ' ενικό ζήτω.

Απαρέμφατο ενεστ. ζῆν, Μετοχή ενεστ. ὁ ζῶν, ἡ ζῶσα, τὸ ζῶν.

Τα ρήματα πεινῶ και διψῶ

Οριστική και υποτ. ενεστ: πεινῶ, πεινῆς, πεινῆ, πεινῶμεν, πεινῆτε, πεινῶσι(ν).

Οριστική παρατ.: ἐπείνων, ἐπείνης, ἐπείνη, ἐπεινῶμεν, ἐπεινῆτε, ἐπείνων.

Ευκτική ενεστ.: πεινώην, πεινώης, πεινώη, πεινώμεν, πεινώτε, πεινώεν.

Προστακτ. ενεστ: πείνη, πεινήτω, πεινήτε, πεινόντων/πεινήτωσαν

Απαρέμφατο ενεστ.: πεινῆν. Μετοχή ενεστ. ὁ πεινῶν, ἡ πεινωσα, τὸ πεινῶν.

Ανάλογα κλίνεται και το ρήμα διψῶ.

Το ρ. χρωμαι

Οριστ+ υποτ. ενεστ. χρῶμαι, χρῆ, χρῆται, χρώμεθα, χρῆσθε, χρῶνται.

παρατ. ἐχρώμην, ἐχρῶ, ἐχρήτο, ἐχρώμεθα, ἐχρήσθε, ἐχρῶντο.

Ευκτική ενεστ. χρώμην, χρῶο, χρῶτο, χρώμεθα, χρῶσθε, χρῶντο.

Προστ. ενεστ. χρῶ, χρήσθω, χρήσθε, χρήσθων ἢ χρήσθωσαν.

Απαρέμφατο ενεστ. χρήσθαι. Μετοχή ὁ χρώμενος ἢ χρωμένη, τὸ χρώμενον.

Ασκήσεις

1. Να προσθέσετε τους τύπους των εγκλίσεων που λείπουν στον παρακάτω πίνακα. Όλα τα ρήματα ανήκουν στην πρώτη τάξη συνηρημένων (-αω).

<u>ΟΡΙΣΤΙΚΗ</u>	<u>ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ</u>	<u>ΕΥΚΤΙΚΗ</u>	<u>ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ</u>
ἐγὼ τολμῶ	.....	.....	.....
σὺ νικᾷς	.....	.....	.....
οὗτος ἀγαπᾷ	.....	.....	.....
ἡμεῖς δαπανῶμεν	.....	.....	.....
ὕμεῖς ὁρᾶτε	.....	.....	.....
οὗτοι κυβερνῶσι(ν).....	.....	.....	.....

2. Να συμπληρώσετε τις παρακάτω προτάσεις με τους κατάλληλους τύπους των ρημάτων που δίνονται μέσα στις παρενθέσεις.

α) Οὐχ ..... ὅτι ἤμαρτες; (ὀράω-ὀρῶ, β΄ ενικό οριστ. ενεστ. & παρατατ.)

β) Οὐκ ..... με καθεύδειν τὸ Μιλτιάδου τρόπαιον. (ἐαω-ἐῶ, γ΄ ενικό οριστ. ενεστ. & παρατατ.)

γ) Ἐντολήν καινὴν δίδωμι ἡμῖν ἵνα ..... ἀλλήλους. (ἀγαπάω-ἀγαπῶ, β΄ πληθ. υποτ. ενεστ.)

δ) Κάλλιόν ἐστι τὸ ..... τοῦ λέγειν περισσά. (σιωπάω-σιωπῶ, ἀπαρέμφατο ενεστ.)

ε) Αἴσωπον ..... κλέψαι τὴν φιάλην τοῦ Ἀπόλλωνος ἐν Δελφοῖς. (αἰτιάομαι-αἰτιῶμαι, γ' πληθ. οριστ. ενεστ. & παρατατ.)

ζ) Μεγάλην καταισχύνην ἡγοῦντο Λακεδαιμόνιοι σφίσι γενέσθαι, ὅποτε ..... ἐν πολέμῳ. (ἡττάομαι-ἡττῶμαι, γ' πληθ. ευκτ. ενεστ.)

η) Μὴ ..... κατορθοῦν τὰδύνατα. (πειράομαι-πειρῶμαι, β' ενικό προστ. ενεστ.)

3. Να σχηματίσετε τους ρηματικούς τύπους που σας ζητούνται στις παρενθέσεις για το κάθε ρήμα.

ζῶ: ..... (β' ενικό οριστ. ενεστ. & παρατατικού)

..... (γ' πληθ. προστακτ. ενεστ.)

..... (ἀπαρέμφατο ενεστῶτα)

διψῶ: ..... (β' πληθ. οριστ. ενεστ. & παρατατ.)

..... (γ' ενικό υποτ. & ευκτ. ενεστῶτα)

χρῶμαι: ..... (β' ενικό προστακτ. ενεστῶτα)

..... (γ' ενικό και β' πληθυντ. παρατατικού)